

KDYŽ SOUD DĚLÁ ZÁKONY

MŮŽE ZAHRANIČNÍ SPOLEČNOST V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE ZMĚNIT PRÁVNÍ FORMU NA ČESKOU S. R. O. (NEBO OPAČNĚ)? LEGISLATIVA JE NEJASNÁ, ALE PODLE ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDNÍHO DVORA TO ROZHODNĚ MOŽNÉ JE.

Judikatura Soudního dvora Evropské unie (ESD) neustále rozšiřuje prostor pro mobilitu obchodních společností v rámci Evropské unie i tím, že poskytuje stále extenzivnější výklad svobody usazování. Právě díky ESD je již dlouhá léta zřejmé, že společnosti, která byla založena dle práva jednoho členského státu Evropské unie, nemůže být v zásadě odepřeno působení v ostatních členských státech. Ani toto nebylo kdysi zcela jasné. V celé Evropské unii je také umožněna a často využívána přeshraniční fúze (například německé GmbH s českou s. r. o.).

Nejnovější rozhodnutí ESD z července 2012 v případě VALE

(C 378/10) pod svobodu usazování zahrnuje i přeshraniční přemístění sídla společnosti spojené se změnou na společnost dle práva hostitelského státu. Příklad se týkal italské společnosti VALE Costruzioni Srl, která v Itálii ukončila svoji činnost, rozhodla o svém zrušení, přemístění sídla do Maďarska a o změně právní formy na maďarskou společnost VALE Építési kft. Zatímco italský obchodní rejstřík zrušení a „odchod“ společnosti do Maďarska schválil a zaregistroval, maďarský obchodní rejstřík zápis zamítl. Argumentoval tím, že maďarské právo zná změnu právní formy jenom v případech vnitrostátních společností navzájem

Igor Augustinič je spolupracující advokát bpv Braun Partners

a italskou společnost, jako právního předchůdce maďarské společnosti, při takové operaci zaregistrovat nemůže. Podle ESD bylo odmítnutí zápisu do maďarského obchodního rejstříku v rozporu se zásadou rovného posuzování vnitrostátních a přeshraničních přeměn společností. Představovalo tedy nedovolené omezení svobody usazování.

DAŇOVÉ DŮVODY

Proč přemísťovat společnost z jednoho státu do jiného? Například z německého pohledu může být přeshraniční přemístování sídla společnosti se změnou její právní formy zajímavé hlavně z daňových důvodů. Dalším popudem k tomuto kroku může být i jednodušší právní úprava práva společností. Navzdory nedávné modernizaci německého společenstevního práva je možné tuto úpravu, i nadále považovat za méně flexibilní, než je její český protějšek, a to zejména díky českému zákonu o obchodních korporacích účinnému od počátku roku 2014, který vnáší do právní úpravy

**Přeshraniční fúze?
Žádný problém.
Možná...**

lečném systému zdanění. I v tomto případě může být částečnou pomocí judikatura ESD (například rozhodnutí C-269/09 Komise v. Španělsko), která se k zdanění skrytých rezerv ve státě původu při přeshraniční mobilitě staví zdrženlivě. Daňové implikace však musejí být posuzovány individuálně, s přihlédnutím ke každému jednotlivému případu.

Rozhodnutí VALE se ve své podstatě týká pouze tzv. „příchodu“ společnosti do jiné země, tedy situace z pohledu státu nového sídla. Zůstává tedy nezodpovězeno, zda musí přeshraniční přemístování sídla společnosti při zachování právní kontinuity nevyhnutně umožnit i stát původního sídla společnosti. Právo stanovit podmínky existence společnosti má totiž, podle stále nepřekonané judikatury ESD, vždy stát původního sídla. I v tomto ohledu patří Česká republika, na základě aktuálního znění zákona o přeměnách obchodních společností, k těm státům, které vlastním společností přemístování sídla do zahraničí umožňují. Dalším takovým státem, jak vyplývá z rozhodnutí VALE, je kupříkladu Itálie.

Na závěr lze shrnout, že rozhodnutí VALE umožňuje pozoruhodnou přeshraniční přeměnu, a z právního hlediska jej lze tedy považovat za přelomové. Dokud však nebudou výše naznačené otázky dostatečně objasněny, může být v mnohých případech přeshraniční přemístování sídla společnosti se současnou změnou její právní formy s odvoláním na rozhodnutí ESD více dobrodružným krokem než opatřením, které by bylo možné bez výhrad doporučit. Zřetelněji vymezený právní rámec přináší možnost alternativních struktur, například založení dceřiné společnosti ve státě nového sídla s následnou přeshraniční fúzí s mateřskou společností ze státu původního sídla. Za několik let však situace může být úplně jiná a k „přesunu“ společnosti do jiného členského státu bude i z praktického hlediska plně postačovat méně komplikovaná operace, v neposlední řadě i díky výše citovanému rozhodnutí VALE. &

společnosti s ručením omezeným ještě větší míru flexibility. To platí i v porovnání české právní úpravy s právní regulací mnohých dalších členských států. Neméně důležitým motivem pro přemístování mohou být také příznivější tržní podmínky ve státě nového sídla společnosti. Při detailnější analýze však můžeme narazit na řadu problémů.

Není to totiž poprvé, kdy EDS svým rozhodnutím předběhl evropského zákonodárce. Diskuse o směrnici o přeshraničním přemístování sídla se sice vedou již desetiletí, během nichž byly vícekrát přerušeny a znovu obnoveny, dosud však neexistují normy, které by vytvářely jasný právní rámec pro tuto, na základě rozhodnutí ESD výslovně přípustnou, přeshraniční přeměnu. Též je možno polemizovat o tom, zda v případě, že směrnice o přeshraničním přemístování sídla spatří jednoho dne světlo světa, se bude týkat pouze kapitálových společností, nebo i společností osobních.

Rozhodnutí VALE by tedy mělo být nadále aktuální, neboť se neomezuje výlučně jenom na některý typ společností. Podobná situace stále platí při přeshraničních fúzích. Jestliže se směrnice o přeshraničních fúzích týká jenom kapitálových společností, rozhodnutí ESD v případě SEVIC Systems AG (C 411/03) otevírá prostor pro přeshraniční fúze, bez ohledu na právní formu dotčených společností.

Při uskutečňování přeshraničního přemístování sídla za aktuálního stavu platného evropského práva, tedy jenom s odvoláním na rozhodnutí ESD v případě VALE, je třeba zohlednit nejen vnitrostátní právo státu původního sídla, ale také právo státu nového sídla. Časová náročnost, náklady a rizikový potenciál přeshraniční přeměny mohou být proto značně vysoké. Pouze minimální množství členských států disponuje právní úpravou, která by zohledňovala specifika takové přeshraniční operace.

OBLÍBENÉ ČESKO?

Jednou ze zemí, které takovou zvláštní úpravu již od ledna 2012 zavedly, je i Česká republika. Stalo se tak novelou zákona o přeměnách obchodních společností a družstev č. 355/2011 Sb. Z tohoto pohledu mohou patřit české společnosti k těm, které budou vykazovat větší míru ochoty využívat přeshraničního přemístování sídla společnosti, jestliže to bude v souladu s jejich zájmy. Obdobně se tak Česká republika může zařadit k oblíbeným destinacím, kam zahraniční společnosti svoje sídlo za současné změny právní formy na českou společnost přemístí.

Dalším problematickým bodem je daňová regulace. Na evropské úrovni stále zaostává za tím, co je z hlediska práva společnosti již přípustné. Přeshraniční přemístování sídla se změnou právní formy totiž nespadá pod směrnici 2009/133/ES o spo-

Evropský soudní dvůr dává najevo, že Evropa je jednotná